

Universitets- och
högskolerådet

Avdelningen för internationellt samarbete

Föredragande
Angela Andersson
Undervisningsråd
010-470 0496
angela.andersson@uhr.se

PM

Datum
2016-08-26
Diarienummer
1.1.1-00372-2016

Postadress

Box 45093
104 30 Stockholm

Besöksadress

Wallingatan 2
111 60 Stockholm

Telefon

010-470 03 00

Org nr

202100-6487

www.uhr.se

Finansdepartementet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030

Finansdepartementets dnr Fi2016/01355/SFÖ

Sammanfattning

Universitets- och högskolerådet (UHR) ansvarar enligt myndighetsinstruktionen för uppgifter i fråga om service, samordning, främjande och utvecklande verksamhet inom högre utbildning, samt internationellt samarbete och mobilitet inom utbildningsområdet.

Myndigheten delar den stora samsyn som råder kring Unescos uttalande om att "utbildning är ett effektivt sätt att motverka fattigdom och långsiktigt bidra till fred och säkerhet, demokrati och rättvisa" och anser att hela agendan kan bedömas vara beroende av utbildningsinsatser på olika nivåer för att kunna uppfyllas. I detta underlag har dock endast de mål och delmål på vilka myndighetens verksamhet bedöms ha störst inverkan beskrivits.

Underlaget behandlar mål 4 Utbildning, då de program för internationalisering, samarbeten och utbyten inom svenskt utbildningsväsende som UHR administrerar är inriktade på att skapa möjligheter till kvalitativt livslångt lärande för alla, samt att sprida idéer och goda exempel genom nätverk och dialog. Inom mål 8 Sysselsättning beskrivs myndighetens arbete med bedömning av utländsk utbildning, vilket underlättar anställning på arbetsmarknaden. Underlaget behandlar också mål 5 Jämställdhet.

I underlaget beskrivs kort hur de insatser myndigheten genomför bedöms bidra till genomförandet av Agenda 2030 nationellt och internationellt. Där det inom

myndighetens uppdrag bedöms möjligt att öka omfattningen eller på annat sätt förstärka insatserna beskrivs detta kort.

I några fall bedömer UHR att de insatser som genomförs inte på ett tillfredsställande sätt bidrar till Sveriges genomförande av Agenda 2030. Främst rör det insatser finansierade genom den bidragsbudget från Sida för stöd till projekt, stipendier och samarbeten inom utbildningsområdet som minskats med 70% under 2016, utan signaler om återställande.

UHR bedömer att den kraftiga neddragningen av biståndsmedel motverkar de mål och intentioner som framgår av Agenda 2030. De minskade bidragsmedlen från Sida drabbar utbildningsanordnare, studenter, lärare och forskare från alla sektorer i Sverige och i samarbetsländer. Myndigheten anser att bidragsbudgeten skall återställas till tidigare nivåer, och ser fram emot en dialog med aktuella och relevanta aktörer om möjligheten att ytterligare utöka verksamheten för att bättre bidra till Sveriges genomförande av Agenda 2030.

Mål 4. Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla

UHR förmedlar ett stort antal program för nordiska, europeiska och globala samarbeten och utbyten som samtliga främjar det livslånga lärandet. Stöd ges för kvalitetsutveckling inom alla utbildningsväsendets sektorer; elever, studenter, lärare, skollära och studie- och yrkesvägledares kompetensutveckling genom deltagande i kurser, utbyten, internationella samarbeten och konferenser; verksamhetsutveckling genom gemensamt lärande och utveckling av metoder och modeller. Myndigheten deltar också och är drivande i sammanhang som syftar till utveckling av utbildning genom analys och kunskapssammanställningar både nationellt och internationellt. Detta görs i tillfälliga samarbeten med andra länder och i mer kontinuerliga samarbeten inom Bologna-processen och Eurydike

Delmål 4.3 Yrkes- och högskoleutbildning av god kvalitet för alla

Myndigheten har sedan 2006 bidragit till att höja kvalitén inom yrkesutbildning och högre utbildning genom att förmedla medel från Sida för utbytesprogram syftande till gemensamt lärande och kvalitetsutveckling mellan utbildningsanordnare och lärosäten i Sverige och utvecklingsländer. Bidragsbudgeten från Sida har dock reducerats med 70 % under 2016. Detta har lett till att insatserna riktade till yrkesutbildningen inom ramen för programmet Athena under året helt upphört och för högre utbildning, bland annat programmet Linneus Palme, kraftigt reducerats. Inget återställande har signalerats till 2017.

Insatserna bedöms ej tillräckliga. För att bidra på ett tillfredsställande sätt till mål 4.4 **nationellt och internationellt** anser UHR att bidragsmedlen för dessa program omgående skall återställas till tidigare nivåer, och ser fram emot en dialog med aktuella och relevanta aktörer om möjligheten att utöka verksamheten.

Delmål 4.5 Utbildning för alla

Information

För att bidra till lika tillgång till utbildning för alla tillhandahåller UHR relevant och neutral information om högskolestudier via den flerspråkiga webbplatsen studera.nu. Myndigheten stöttar landets studie- och yrkesvägledare genom Euroguidance som,

delfinansierat av EU, informerar om de internationella möjligheter som finns för studerande och professionella.

Antagning

Myndighetens samlade antagningstjänst via antagning.se och universityadmissions.se säkerställer att alla individer har tillgång till information om högre utbildning och överblick över antagningskrav och studieutbudet. Här sker också all antagning till högre utbildning.

Breddad rekrytering

UHR har kartlagt och analyserat lärosätenas arbete med breddad rekrytering till och breddat deltagande inom högskolan. I uppdraget har även ingått att presentera goda exempel och att sprida information om dessa. Undersökningens resultat kommer att användas av UHR för att stödja lärosätenas arbete i deras uppdrag att främja och bredda rekryteringen till högskolan, exempelvis genom möten, workshops och seminarier. UHR undersöker också möjligheterna till att fler grupper ska kunna göra ett anpassat högskoleprov.

Minoritetsspråk

Myndigheten tillhandahåller årlig nationell statistik över antal utbildningsplatser, sökande och antagna till kurser och program i nationella minoriteters språk och kultur och ämneslärarutbildningar (finska och samiska) och samråd sker regelbundet med representanter för de nationella minoriteterna och övriga skolmyndigheter. Webbplatsen studera.nu är tillgänglig på 21 språk inklusive minoritetsspråk och dess varianter, och myndighetens webbplats uhr.se kommer att översättas till minoritetsspråk under 2016.

Insatserna bedöms tillräckliga. Dock kan omfattningen av befintliga insatser för information, breddad rekrytering och minoritetsspråk ökas om ytterligare medel tillförs. Fler sektorer, t ex yrkes- och vuxenutbildning, kan involveras, särskilt identifierade grupper, t ex personer med funktionsnedsättning eller från studieovana hem kan bli föremål för särskilda satsningar och främjandeinsatserna gentemot högskolorna kan intensifieras.

Delmål 4.7 Hållbar utveckling

Utbildning för skolpersonal inom grund- och gymnasieskolan i lärande för hållbar utveckling och interkulturell förståelse genomförs i form av kurser, föreläsningar och workshops, men även studiebesök i utvecklingsländer. Insatserna syftar till att stärka skolans möjlighet att utbilda morgondagens vuxna i att ta ansvar för en hållbar utveckling i ett mångkulturellt samhälle.

Över 100 aktiviteter genomförs årligen i samarbete med kommuner, skolor, organisationer och andra aktörer.

Insatserna bedöms tillräckliga. Dock kan omfattningen av befintliga insatser utökas till att nå fler skolor och lärare om ytterligare medel tillförs.

Delmål 4 b Öka antalet stipendier som kan sökas av personer från utvecklingsländer

Stipendier för avgiftsskyldiga studenter

UHR utbetalar medel till universitet och högskolor avseende ersättning för stipendier för studieavgiftsskyldiga studenter från länder utanför EU/EES och Schweiz. Syftet med stipendieprogrammet är inte att öka antalet stipendier som kan sökas av personer från utvecklingsländer utan att förse svenska universitet och högskolor med ett strategiskt

verktyg i konkurrensen på den globala utbildningsmarknaden och därmed främja rekryteringen av särskilt kvalificerade avgiftsskyldiga studenter. Myndigheten behandlade under 2015 ansökningar från 33 lärosäten, vilka ansökte sammanlagt om stipendiemedel för 122 624 tkr, att jämföra med de 60 276 tkr som stipendieprogrammet totalt omsluter.

I enlighet med propositionen Konkurrera med kvalitet – studieavgifter för utländska studenter (prop. 2009/10:65) ska stipendiemedel som avser studenter från s.k. ODA-länder emellertid avräknas mot biståndsramen i enlighet med gällande DAC-regler.

Insatserna bedöms tillräckliga. Det finns förslag på att begränsa mängden medel som ett lärosäte kan ackumulera från ett läsår till ett annat. En sådan begränsning skulle öka antalet stipendier som går att söka för alla studenter från länder utanför EU/EES. Om högre andel av stipendierna skall styras mot personer i utvecklingsländer krävs förändring av Förordning (2010:718) om stipendier för studieavgiftsskyldiga studenter.

Dessutom bedömer myndigheten, baserat på det stora söktrycket från lärosätena, att omfattningen på stipendieprogrammet skulle kunna öka genom att mer stipendiemedel tillförs.

Linnaeus-Palme

Myndigheten förmedlar också medel från Sida för stipendier till personer från utvecklingsländer genom utbytesprogram syftande till kvalitetsutveckling och erfarenhetsutbyte mellan universitetsutbildningar i Sverige och utvecklingsländer samt ökade internationella erfarenheter genom undervisning och studier för universitetslärare och studenter” (Linnaeus-Palme). Bidragsbudgeten från Sida för dessa insatser har dock minskat med 70 % under 2016 och inget återställande har signalerats till 2017.

Med bakgrund i denna minskning i bidragsbudgeten **bedöms insatserna som otillräckliga**. För att bidra på ett tillfredsställande sätt till målet anser UHR att bidragsmedlen för dessa program omgående skall återställas till tidigare nivåer, och ser fram emot en dialog med aktuella och relevanta aktörer om möjligheten att utöka verksamheten.

Delmål 4 c Internationellt samarbete kring lärarutbildning i utvecklingsländer

Genom programmen Erasmus+ och Nordplus, delfinansierat av EU och Nordiska Ministerrådet, samt programmet Linnaeus Palme, erbjuder UHR stöd till lärarutbildningarna för studenters utbyten och lärares kompetensutveckling genom deltagande i kurser, utbyten, internationella samarbeten och konferenser. Lärarutbildningarna erbjuder också stöd till projektsamarbete för gemensamt lärande och utveckling av metoder och modeller.

Insatserna bedöms tillräckliga nationellt, men ianspråkats i begränsad omfattning av landets lärarutbildningar. Möjlighet finns att utöka informationsinsatser kring möjligheter för främst lärarstudenters utbyten samt kvalitets- och verksamhetsutveckling genom projekt med lärarutbildningsanordnare i Norden och Europa.

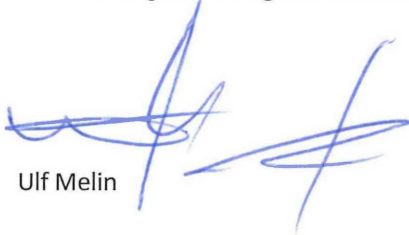
Insatserna bedöms därför som ej tillräckliga internationellt då den neddragning av Sida-medel som beskrivs under delmål 4.3 under 2016 lett till en kraftig minskning av möjligheter för svenska lärarutbildningar att söka stöd för samarbete med partner i utvecklingsländer. För att bidra på ett tillfredsställande sätt till mål 4c **internationellt**

Delmål 8.6 Minska andelen ungdomar som varken arbetar eller studerar

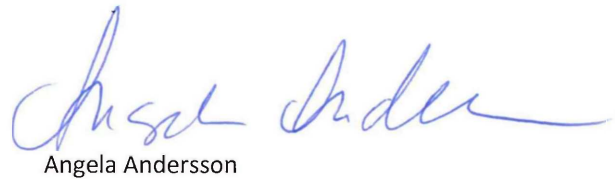
Bidrag från Erasmus+ och Nordplus bidrar till kunskaps- och erfarenhetsöverföring för att begränsa andelen ungdomar som varken arbetar eller studerar. UHRs arbete med uppdraget att stimulera intresset för högskoleutbildning och främja breddad rekrytering till högskolan, beskrivet ovan under Delmål 4.5, leder sannolikt till att andelen ungdomar som studerar ökar.

Insatserna bedöms tillräckliga.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Ulf Melin. Föredragande har varit undervisningsrådet Angela Andersson.

Ulf Melin

Angela Andersson

Bilaga: Mall för redovisning ifylld av Universitets- och högskolerådet

anser UHR att bidragsmedlen även för dessa program omgående skall återställas till tidigare nivåer.

Program och modeller för samarbeten, gemensamt lärande och utveckling av metoder och modeller med lärarutbildningar i Sverige och i utvecklingsländer kan också ytterligare utvecklas i det fall ytterligare medel tillförs för detta ändamål.

Mål 5. Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt

UHR ska motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett bl. a kön inom högskolan Myndigheten strävar efter att jämställdhetsaspekter beaktas vid beviljande av stipendier och bidrag.

Delmål 5.1 Avskaffa alla former av diskriminering och 5.5 Tillförsäkra kvinnor fullt deltagande och lika möjligheter

UHR genomför, enligt regleringsbrevet för 2015, ett arbete med jämställdhetsintegrering av myndighetens kärnverksamheter (JiM). Ett av delmålen för det övergripande jämställdhetspolitiska arbetet är "en jämn fördelning av makt och inflytande". Myndigheten genomför interna kartläggningar, utvecklingsprojekt och utbildningar.

Under effektmålet "Mindre könsbundna val till högre utbildning" har följande områden identifierats och kommer att ingå i UHR:s JiM-arbete 2016-2018: Information, bemötande, rättssäkerhet, statistik och styrning. UHR kommer att arbeta med jämställdhetsuppdraget dels genom att stödja lärosäten i deras uppdrag att främja jämställdhet, dels genom att sträva efter att all kärnverksamhet genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv, på alla nivåer och i alla steg av beslutsprocesser.

Insatserna bedöms ej tillräckliga. Mer medel bör tillföras för att öka omfattningen på insatserna riktade till lärosätena, t ex seminarier, konferenser och workshops.

Mål 8. Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla

UHR förmedlar ett stort antal program för nordiska, europeiska och globala samarbeten och utbyten som samtliga främjar kvalitetsutveckling inom utbildningsväsendets. Detta inkluderar områden såsom entreprenörskap, innovation och kreativitet, och insatserna vänder sig till alla sektorer inom utbildningsväsendet.

Delmål 8.5 Full och produktiv sysselsättning för alla inklusive personer med funktionsnedsättning

UHR bedömer och erkänner utländsk utbildning för tillträde till högre studier samt för användning på arbetsmarknaden. Myndigheten fungerar som expertstöd till högskolor, andra myndigheter, organisationer och arbetsgivare om erkännande av utländsk utbildning, och är kontaktpunkt för direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer (YKD). UHR genomför också sedan 2015 försöksverksamheten gällande bedömning av ansökningar med ofullständig dokumentation. Antalet ärenden avseende utländsk utbildning har ökat kraftigt sedan 2014 och myndigheten har tillförts ytterligare anslagsmedel.

Insatserna bedöms tillräckliga.